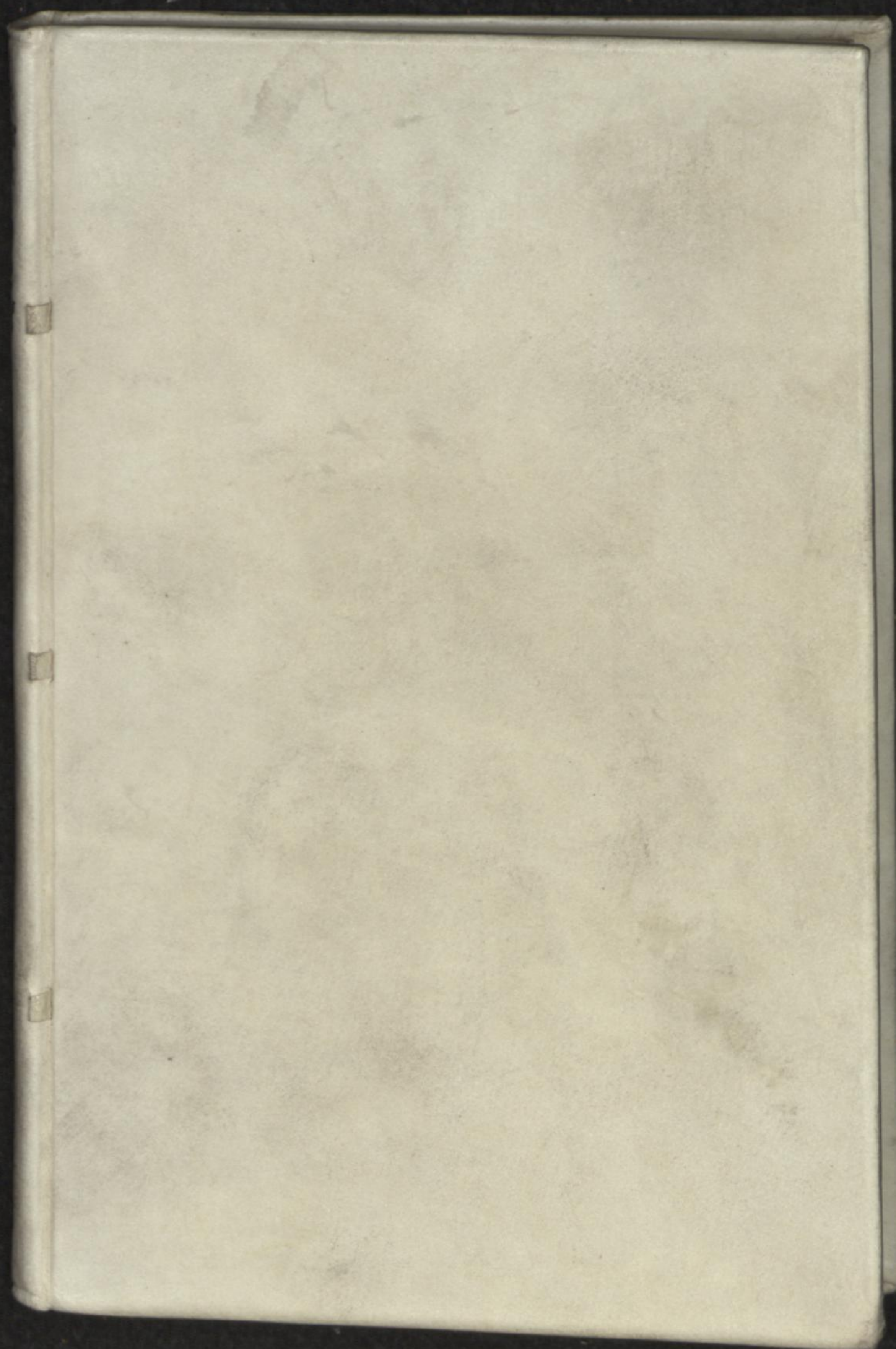
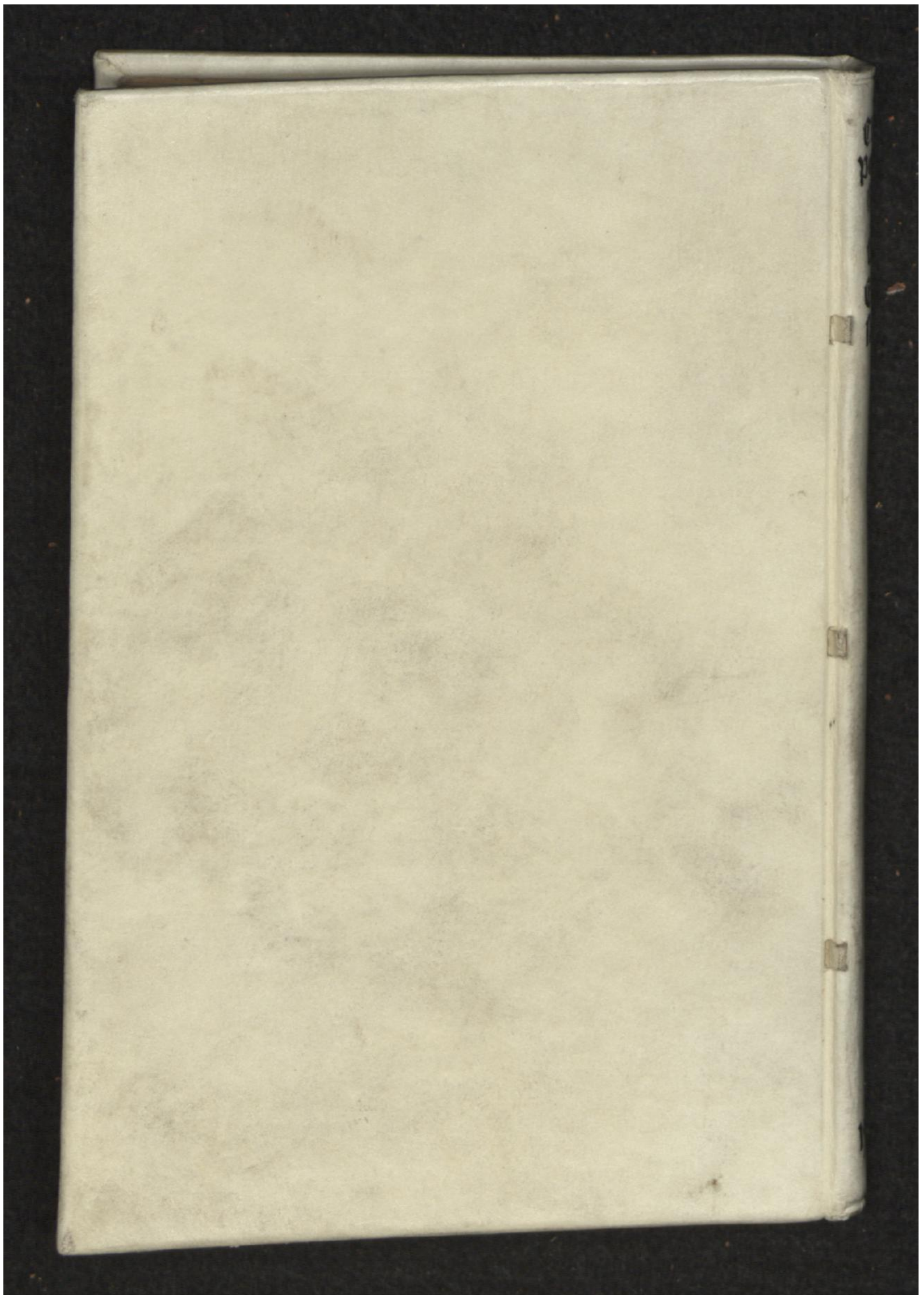
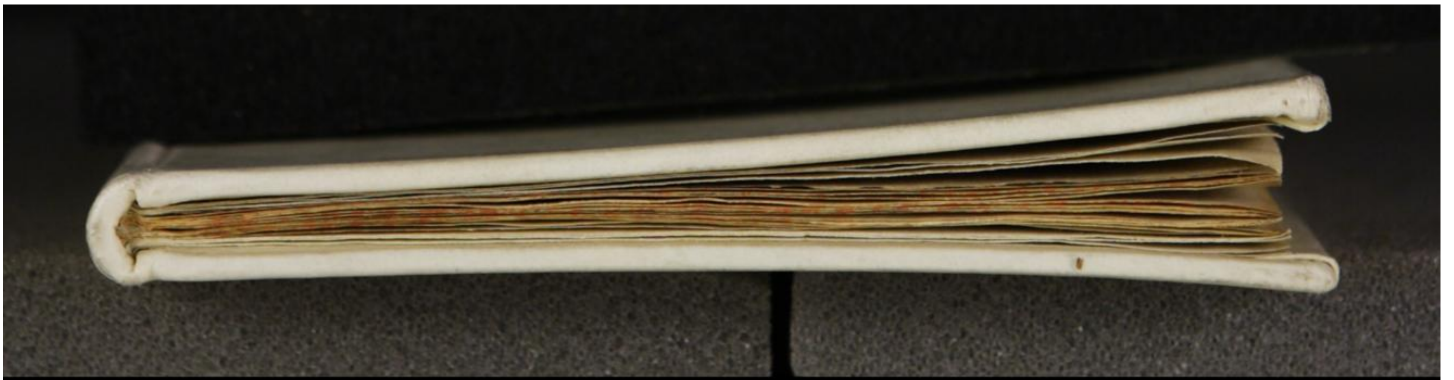

Chr: peder sen: Om Ecte skaff
1531

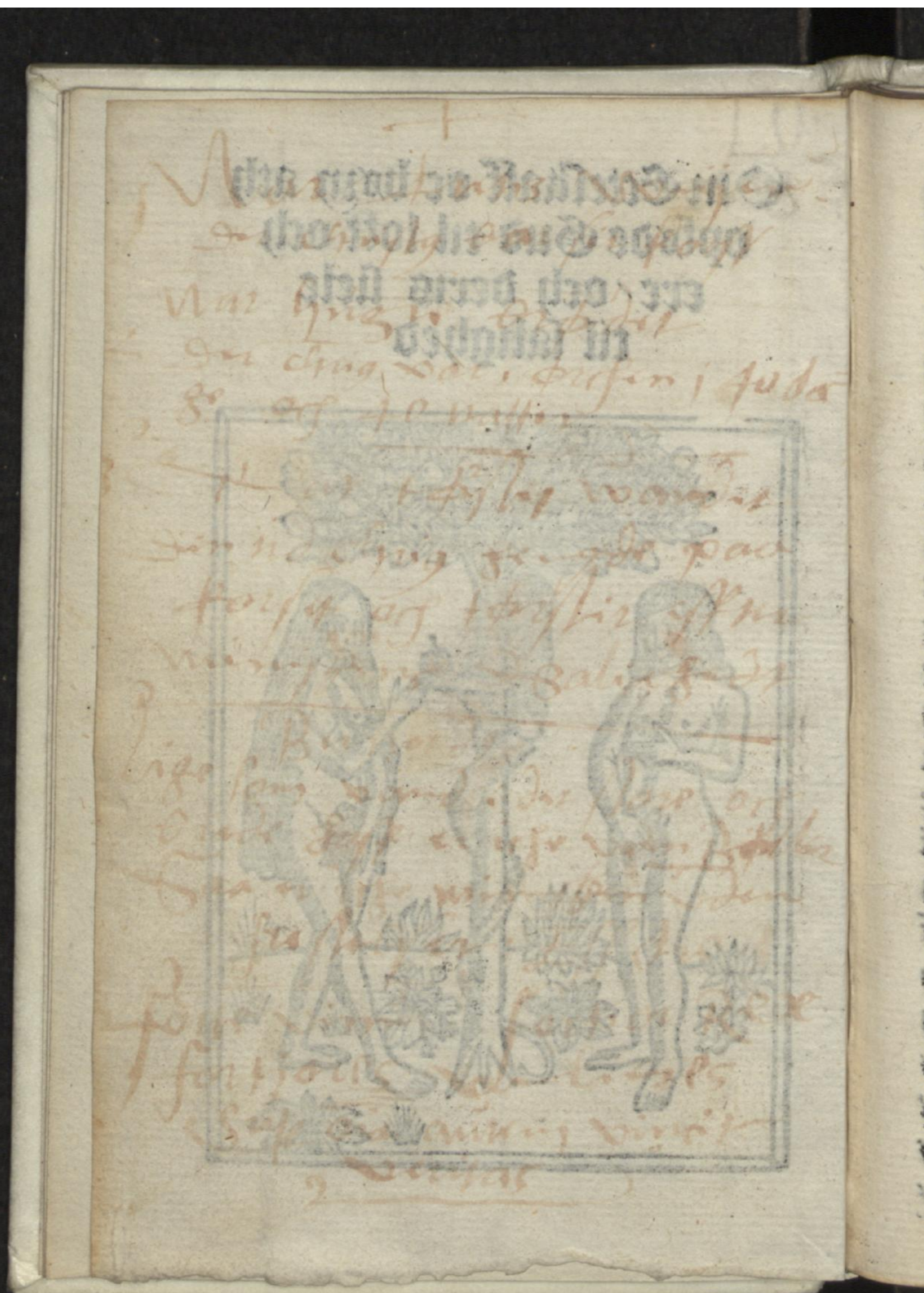

5 10 1910

Om Ecteſkaff oc børn ath opføde Gud til loff och ere/ och deris ſiele til ſalighed

Er Gud alsommectiste
hagde skafft Adam Da
ledde han alle diwr och
alt det som hagde liff
til hannē/i blant huilke
der fantz inted som han
nem vor ligt/Da sagde Gud/det er icke
gaat ath Adam skall vere Ene Jeg skall
gøre hannem en hielperinde som skall al-
tid vare redebon hoss handen ved hannē
Saa kaste han søffn paa Adam/Oc tog
men han soff ith reffben aff hannem och
fyllede steden igen met kød/och skaffte en
qwinde der aff oc ledde hende til hannem
Adā sagde stray disse ben ere aff mine bē
oc det kød er aff mit kød/Hwn skall kal
liff mandīde thi hun er tagē aff sin mand
Gud sagde/Manden skall forlade fader
oc moder oc bliffue hoss sin husirw/oc de
skulle vare to i ith kød Disse ere Gudz
ord met huilke mandens oc quindens be-
gyndelse beskriffuiss/oc huorledis de kōme
til sammen/Och for huad sag quinden er

skafft/oc huor stor kerlighed der skal vere i ecteskaff mellem hossbonden oc hustruen

❧ J Anden maade

Naar Gud føger icke ecteskaff til sammē/eller icke kalliss der till/oc er der icke heller hoss/naar det skall ske som en talssman och medlere / Da gaar det ille til i framtidē som det pleger gerne at ske/Det giffuess oc her till kende i det Ath Adam fant ingen hustrw før en Gud forsynede hannē met Eue/Stray Adam saa hende da begynte han inderlige ath elske hende/ Oc han kende induertis visselige hoss sig selff/at hun skulle vere hans hustrwe For di skall man lære vnge menniske/och alle andre som ville gifftiss Ath de skulle ideli ge bede Gud aff alt deris hierte Ath han vil verdis till/at skicke dem ith gaat gifftermaall/Der till raader och kong Salomon dem saa sigendis/Hwss och rigdom giffuiss aff faarelderne/Men en god fornymstig hustrw giffuiss all enist aff gud/ Saa vaar Eua giffuen Adam til sin hustrue all eniste aff Gud/ Thi er oc ecte-

skaff en megtig stor ting vdi Gudz afsyn
En dog ath vnge vforvpmsige menniske
(vdi huilke legemens begerelser haffue
offuermact) tage strax huem de forge le-
gemens løfte til/ De bede icke Gud om
en god stalbroder som dem kan vere nøt-
telig til liff och siel och Gud behagelig/
Det er icke giort for vden sag och Gudz
euige forsyn At han skickede all eniste mē
niskene til sāmen i ecteskaff/ De sagde all
eniste til de andre diur och creatur voxer
oc formeret eder/ De leder icke mandkøn
till quindekøn blant dem til hobe Fordi
er der oc inted ecteskaff emellem wskellige
diur och creatur Men han skaffte Adam
en hustrw aff hans eget reffben/ oc ledde
hende til hannem oc gaff dem til hobe/thi
at Adam begerde hende och gaff sit sam-
tycke fuldkommelige der til/oc hun desli-
gest at de ville bliffue til hobe

✤ J Tredye maade

Er hustruē skafft faar dē sag/at hū̄ skal
vere hossbōden til hielp oc trøst i alle ting

ſerdeliſſ at hun ſkall føde børn och opkere
dem erlige/Det gøre de en i dag alminde
lige/Men ſiden Adam oc Eue brøde bu-
det Da bleff mēniſkens begerelſe fuld aff
ſynd/Saa at meſte parten gifſte dem mw
mere ath de kunde fuldkomme deriſſ lege
miſſ løſte oc wkyſkhed En at de gøre for
børn oc forſter ſkyld/eller at de ſkulle hiel
pe oc trøſte huer anden i all ting ſom det
vor førſt ſkicked aff Gud

☙ J Fierde maade

Dømer ecteſkaff i kerlighed/Thi at
hoſbondēs oc huſtruens kerlighed bør at
vere alderſtørſt i blant all kerlighed Thi
der ſtaar ſcreffuit Ath manden ſkall for-
lade fader oc moder oc bliffue hoſſ ſin hu
ſtrwe/Saa ſkall oc huſtruen forlade fader
oc moder oc bliffue hoſſ ſin hoſbonde/go-
de erlige folk holde deth oc ſaa en i dagh
almindelige

☙ Nw ſkall huer merke ath der er trēde
hōde kerlighed till Den førſte er Naturlig

Den andē er ecteskaffuis kerlighed/Den Tredye kallis falsk kerlighed / Som er ath elske rigdom/penninge/heder/stor are eller piger quinder / eller vnge karle och mend vdē ecteskaff emod Gudz bud/Na turlig kerlighed han er emellem foreldrene oc børnene/ mellem søster och brødre och slectinge / Men Ecteskaffuis kerlighed han gaar offuer de andre to/ Oc han brē der som ild/ Han begerer ingen ting oc ey helder atspør nogen ting mere en sin hustrwe/ Och hustruen desligheft hosbondē igen Oc den kerlighed siger/ Jeg begerer icke dit guld sølff eller penninge Oc icke helder det eller det aff dig Men ieg beger dig all eniste/och inted vden dig

☙ De andre twende kerlighed de bege re vel andet en det som de syness ath elske Men ecteskaffuis kerlighed han vil haff ue det som han elsker

Hagde Adam oc Eue bleffuit i deris wskyldighed oc icke brødet Gudz bud/da hagde det vered den alder beste och yper-

ligst ting i verden/at bleffuit brudgom el
ler brud / Men den kerlighed er icke nw
saa klar och pur/som han vaar før/Thi
at hosbonden oc hustruen begare nw mere
at bruge deris legemis løste met huer an-
den en da/Der aff kåmer det/at ecteskaff
uis stat kan neppelige nw vere ren eller
bliffue faar vden synd/ Ecteskaff skeer oc
nw mange stedis paa det ath mand skall
icke falde i større synd ✤ Der Adam
vor i sin wskyldighed/da hagde det vered
hannem gantske lath ath forvaret sin iom
frudom och leffuit i kyskhed / Men nw i
denne verdens tid / Da er det neppelige
mueligt at nogen kan leffue i iomfrudom
eller kyskelige vden Gudz besynderlige
Naade Fordi haffuer Huerken Gudz søn
vaar Here Jhesus Christus budet men-
niskene ath leffue i Jomfrudom/Och ey
helder nogen aff hans hellige Apostle eller
Euangelister Och ey helder nogre andre
gode helgene som paa den tid predicke-
de her i verden effter hannem / Men de

prisede och loffuede Jomfrudom ganske
meget Oc loffuede dem god och stor løn
oc glede i hiemmerige som hannem kunde
holde oc leffue erlige oc kyskelige Huo som
kan icke holde hannē men haffuer begerel
ser til legemens løste Han giffte sig/ Thi
det er bedre ath giffte sig en ath brendis
heer oc siden i heluedis pine/ Dog er ky-
skhed fast bedre om nogen hender ath faa
den gaffue aff Gudz besynderlige naade
Doctores i den Hellige scrifft optenckte
trende merkelige gode ting om ecteskaff
meth huilke de ville forware at legemens
begerelse skulle icke vere dødeligh synd i
ecteskaff Først fordi ath Ecteskaff regne-
dis da aff dem blant Sacramentene/ och
Sacramente er en hellig tingis tegen/ som
er aandelig hellig och euindelig/ Ligeruis
som det sker met dobē Dobē sō presterne
døbe børnene meth/ Han merker dē helli-
ge och euige Gudz naade som indgydis i
legemet oc sielē til lige/ paa den sō døbis/
oc renser hannē aff hans oprindelse synd/

oc gør alting reen/oc Gudz bolig i han-
nem/De aandelige ting ere fast yppermi-
re/en vduertis oc legemelige tig met huil
ke de merkis Ecteskaff kallis aff somme
ith Sacramēte for det er en lignelse effter
den alder helligste och edeligste ting/som
er guddommelig oc mēniskelig nature til-
hobe føyelsse vdi Christo/ som S Pouil
siger Ligeruiss som manden och quinden
ere to/oc de ere to i ith kød Saa er Gud
oc menniskeн en Christus/ och Christus
oc kirken ere ith legeme/fordi er och ecte-
skaff ith Sacramente / Ecteskaff er fordi
en god/ oc en stor hellig ting om det hol-
liss tilbørlige / meth huess lignelse Gudh
merkiss/thi at der han vor Gud da bleff
han oc menniske/Oc der han vor i hiem
melen da bode han oc i menniske/oc vaar
i dem / saa skulle oc de som ere i ecteskaff
leffue effter hans exempel

❧ Her skulle alle acte och merke huor
megtig en stor hellig ting ecteskaff er/
Først Gud til loff oc ere som det haffuer

skicket/oc sammeledis ath Jhesus Chri-
stus vor frelsere ville oc anamme mandõ
her i verden aff Jomfrw Maria som oc
vor i ecteskaff met Josep och bleff allige-
uel en klar ren Jomfrw/Och ath Gud
alsommectiste haffuer giffuit mennisken
dette store preuilegium ecteskaff/ paa det
ath deris legemelige begerelser skulle icke
aldelis vere dødeligh synd thi de kunde
icke altingis vdsløckis i dem/ Oc de ere
dødelige synder saa tit som de ske vden
ecteskaff Fordi skulle de som ere i ecteskaff
offueruege deris ecteskaffuis store verdi-
ghed/oc hedre det Hustruen skal gøre hos-
bonden tilbørlig veluillig tieniste meth
kerlighed/ Oc hosbonden skall gøre hen-
de desligheste igen/De skulle oc acte oc be
sinde ath de icke bruge deris legeme vbe-
quemmelige/for deris onde vbequẽmelige
begerelser skyld/Den andẽ gode ting som
er i ecteskaff det er ath Ecteskaff kalliss
troens bond/Thi ath troen er ith funda
mente och den ypperste ting i ecteskaffuit

Thi ath den ere loffuet oc giffuer sig den anden/oc forlade alle andre ting/ Och de som ere bebundne sammen i ecteskaff de haffue luct alle andre veye till for deris le gemis begerelser/ Saa ath huer bør siden ath lade sig nøye met sin egen hustrwe oc icke beuare sig met nogen anden qwinde ❧ Hustrwen skal icke heller beuare sig met nogen anden mand saa lenge han leff uer Gud alsõmectiste haffuer tilladet aff sin naade/ath de som ere til sammen i ec- teskaff mwe haffue legemelig vellØst til hobe / En dog ath hustruen haffuer icke hob til at føde børn/dog met saa skeell at det skeer erlige/at de icke bruge deris løste wbequemmelige sammen som beest / Her maatte nogen spørge at/ Huad ord mand skall bruge nor nogen vill gifftis / Denne ting sker nw saa mangfoldelige oc atskyl- lelige i alle land Ath mand ved icke skøt huad mand skall sware her til/Det er oc til fare ath skulle mand rettelige randsage effter de rette ord som der burde at brugis

till/Da vaare der mange ecteskaff till/sō icke met rette vaare ecteskaff Men dog er ecteskaff alder mest i det atn de samtøcke huer andre/met hierted / O huor mange ecteskaff skeer der nw alle vegne i verden for vden de rette ord som der burde til/ser delis der som mange trwess oc nødis till aff fader oc moder for gotz och penninge skyld ath de skulle tage den til ecte som de aldrig hagde hw hierte vilge eller synd til Oc mange twingis oc til met mact och velde at tage den sō de gide hyerken hørt eller seeth/Oc saadanne leffue siden meste parten till hobe i had oc kiff/sorg oc drøwelse/oc haffue lidē glede oc løst til sammē i alle deris dage/deriss siele til stor skade/Det sker nw saa almidelige at det gøris icke behoff der om at scriffue Mē ieg befaler Gud det vnder huess dom alle lønlige ting ere/Beder fordi Gud altid Ath han vill verdis til ath giffue alle mēniske som gifftis ville/naade til at bede om den som dem kan vere nøttelig til liff och siel

Disse ord pleger mand mange stedz mest
at bruge naar mand gør gifftermaall ieg
giffuer din min tro Somme stede sige de
Jeg er din/ oc dw est min/ Somme me-
ne ath det er icke nock ath sige saa Jeg
tager dig til min hustrw/ Eller ieg vil ta
ge dig til min hustrwe / Eller ath mand
siger ieg vil leffue oc dø met dig eller met
andre saadanne ord Jeg ville dog helst
døme oc sige effter den hw oc menig som
de personer haffue i hierted til huer anden
naar de giffuis till sammen/ Fordi at det
skeer tith ath en giffuer en sin tro hemme
lige/ Oc tager oc siden en anden lønlige/
eller och obenbarlige / som mand en nw
offte maa baade høre oc see ath det gaar
och saa til mange stede Jeg ved dog icke
om det er alt sandingen som der om sigis
oc scriffuis i atskillelige land oc rige Thi
tøckris mig ath det vaare ith gaat raad
ath forelderne lærde oc vnderuissde deriss
børn tilforn Ath de icke blwedis ved ath
bede dem ath de ville hielpe dem til giff-

termaall / naar de selffue begerde induertis ath gifftiss Fordi at lige som daatter eller søn blwess icke ved ath bede deris forældre om kleder hwss gotz oc anden saadan ting / som snarlige slidis / fortheris och forgaa Saa skulle de icke heldet blyess ved ath bede om den ting som dem selff ligger fast mere och større mact paa baade till liff oc siel / som er om den personne som de gerne ville haffue / oc actede at leffue oc dø meth i ecteskaff Saa gior de Sampson / Der han saa i en stad en deyligh stor høy pige som hannem vel behagde Da gik han strax til bage igen til sine forældre och sagde til dem Jeg saa en deylig høy pige i den stad / och ieg er kar ath hende / thi beder ieg eder att fly mig hende til min hustrwe / och de giorde och saa / alligeuel ath de hagde icke acted ath giffte hannem da Forældre skulle och lære oc vnderuise deriss børn ath de skulle icke giffue dem bort vdē deriss samtycke ta oc minde huerken lønlige eller obenbarlige /

Men det er dog mange forældre diss vær
saa haarde mod deriss børn/ och kwe och
true dem saa vskellige at de thaare hver=
ken tale oc mele eller sige dem deris brøst
eller vilge eller bede om det som deris na
ture storlige begerer/ Och forelderne lade
dem opwoxe fast til alder (och lade dem
lenge gaa offuer deris tid som de gerne
giffties ville(po det at de kunde saa diss ri
gere giffternaall til dem/oc for andre sa=
ger skyld som de selffue best vide En dog
ath giffternaall burde icke ath ske for rig
dom gotz/eller penninge skyld/ Och der
offuer komme mange Jomfruer piger oc
møer i fald/och i stor wanare oc skendsel
for deris forældris forsømelse skyld / som
motte vel lenge tilforn bleffuit erlige giff=
te / om de motte fonget den som de bege=
rede før at haffue meth ære/en dog de tor=
de det icke sige till fader eller moder faar
onde ord trw och hugh skyld

✿ Den Tredye gode ting som er i ec=
teskaff/Det er den fruct som kommer aff

ecteskaff(som er Børn) Det er den merke
ligste oc ypperligste ting for huilken ecte-
skaff bør mest ath ske/Och doctores sige
at den fruct aarsager synden/ Det er dog
icke nock at fonge børn i ecteskaff/Vden
de oc erlige oc tuctelige opfødis Gud til
loff oc ære/ ath læris oc vnderuisis huor-
ledis de skulle skellige leffue oc omgongis
met andre menniske / Ellers vore det all
enss met Hedninge oc cristne/Thi ath de
føde børn saa vel som cristne i ecteskaff/
En dog diss vær at de icke lære dem huor
ledis de skulle loffue och ære Gud deris
skabere oc frelsere.

❧ Der ere oc mange som all eniste be-
gere ath haffue børn paa det at de kunde
faa arffuinge til deris gotz och penninge/
Och somme ath de kunde haffue løst och
glede aff dem/ Men de acte inted eller oc
en føye ting ath Gud kunde ske loff eller
ære aff dem / som dem burde aldermest at
gøre/ Oc tencke oc besinde ath Gud haf
de giffuit dem samme børn/ paa det at d-

skulle erlige opføde tucte oc lære dem ath elske Gud deris skabere och frelsere offuer all ting / och deris ieffn cristen som dem selffue / oc leffue cristelige mod alle effter Gudz bud och vilge

❧ Der er oc mange forældre (diss vær) sô icke selffue vide Gudz bud ord / Huorledis skulle de da kende deris børn dem / eller lære dem erlige oc skellige ath leffue mod Gud oc deriss ieffn cristne sô Gud haffuer budet dem / Der haffuer været stor brøst mange stedis diss ver / her til dagis blant Bisperne oc sogne prester / som burde ath lære deris vnder sotte oc sogne folk Gudz budord oc den hellige tro / Oc andre saadanne merkelige ting som hør til deris sielis salighed / Ath de kunde siden framdelis lære deris børn dem Huorledis de skulle leffue mod Gud oc menniskem / Hwo dem icke vide eller kunde / de lære dem en nw oc spørge dem faare aff dem som dem vide Thi at den alsommectiste Gud vill haffue strengt regenskaff paa

den yderst domme dag aff alle menniske
huorledis de haffue opfødt och lært deris
børn ath leffue oc tiene Gud/Acter dett
vel fordi alle som ere i ecteskaff/ ath i in-
geledis forsøme ath erlige opføde oc lære
ederss børn at tiene oc frøcte Gud/oc leff
ue tuctelige oc erlige blant alle cristne mē
niske / baade fattige oc rige / lønlige och
obenbarlige

☙ Det er tusinde folt bedre giort en ath
i ginge barføtte til Rom eller til Iherusa
lem til den hellige graff/ eller til Sancte
Jacob i compostelle / eller till nogen an-
den stor hellig sted eller long pillegrims
reysse/ Thi at der er ingen gerning Gud
mere tacknemmelig/Och forelderne mere
nøttelig oc børnene mere gaffnlig oc salig
til siel oc liff/En ath børnene rettelige læ-
ris och tuctelige opfødis/ Thi de bliffue
da deris foreldre en reth vey till ath kom-
me til hiemmerigis rige/som dem haffuer
erlige opfødt Gud til loff oc ære

☙ Ligeruis som forelderne kunde fortien

dem Himmerigis rige paa deris børn/ Saa
kunde de oc alder snarist fortiene dem den
euige Heluedis pine paa dem/ om de føde
dem forsømelige och w erlige op/ Vden
Gudz fryct oc god lerdom

✿ Forelderne kunde ingen slemmere/ ska-
deligere/ oc whørligere ting gøre mod de-
ris børn/ en ath de føde dem forsømelige
op vden twct och ære/ Det skeer naar de
stede dem til ath lære ath sueerge oc bande
oc bespotte andre/ oc tale whøffuiske ord/
oc ath quede whøffuiske viser/ Oc leffue
effter deris egen onde vilge/ Och giffue
dem aarsage til ath bliffue hoffmodige ba
ade i hw oc hierte och deslighest vduertis
met gerningerne/ Det skeer naar forelder-
ne lade dem strax gøre subtilige kaasteli-
ge kleder men de ere smaa/ och faa dem
hwer oc bonit paa met span/ knappe/ spe-
ger/ fiedre eller andre saadanne smicke/
Oc binde dem kniffue oc taske paa side/
meth huilke sticke oc andre saadanne wtil
børlige ting och hoffmodige kledebone de

locke oc drage dem til verdens forfengelighed Oc til stor hoffmodighed/oc til ath elske rigdom/oc stor heder oc ere/Det gøris icke behoff at lære eller gifue dem aarsage till saadanne sticke met kleder eller anden ting thi ath vor onde nature er alligeuel nock tilbøyelig til synd och ont/och til høfferdighed / ath man thaar icke lære dem det i deris vngdō Thi de lade dem siden tøcke naar de opwoxe/ath de ere bedre en andre mennisker fore de ere før saa hoffmodelige kaastelige och kreselige opfødde Gud bedre de foreldre det/som saadant gøre oc tilstede / Ath deris børn saa opfødis och læris i deris vngdom / De haffue fast mere omhw for deris børnis arme dødelige legeme/En faar deris dyrebare kaastelige siele som Gudz søn igen løsde fra dieffuelen met sin haarde død oc pine/Oc samme siele skulle met rette leffue ewindelige i hiemmerigis glede/Dem forkaste de offte saa skammelige met deris store forsømelse

❧ Tencker her paa i gode forældre som haffue børn / Och acter den store ewige skade som de kunde faa der aff at de icke opfødis tilbørlige

❧ Forelderne skulle och acte och besinde den store skade / och det megle onde / som der kan ske i blant den menige almwe / Och i blant alle gode christne menniske i framtiden / for de haffue icke erlige opfødt deris børn / Thi ath mange / diss ver / som ere ille opfødde vnder trycke de fattige met mact oc velde / De somme gøre man ge whørlige skammelige och forbannede slemme gerninger / met hord / mord / forre deri / tyffueri bedrageri / och andre werlige sticke For huilke der fonger oc mange aff dem werlig død / och bliffue hengde / stepl de / oc halsshugne / dem selff til skade skend sel och skam / Och deris forældre til stor blysel sorg oc drøffuelse / Och da angrer dem ath de haffue icke opfødt samme de ris børn meth tuct och ere / men de vaare smaa oc gaffue dem icke aff riset naar de

brøde/ Men det er da for sille ath tencke der paa/for de ere da skammelige borte oc døde/oc de side selffue igen met swar sorg oc drøuelse saa lenge de leffue Her om taler Salomon och siger Hwo som spar riset han hader sit barn/Oc huo som elsker sit barn han refffer det idelige/ Mand siger oc almindelige/ At riff gør gaat barn Salomon siger oc saa igen/Er det saa at dw slar dit barn met riff da frelser dw hans siel fra heluede

Fordi er den tredye gode ting i ecteskaff som er at føde børn/ Den alder ypperste oc beste ting der vdi/Om forelderne ville opføde och affue deris bør rettelige och erlige Gud til loff oc ære/Och icke mere elske deris dødelige arme legeme/en deris dyrebare siele som skulle leffue til euig tid i hiemerige/Saa forlodis oc forelderne for deriff skyld icke all eniste de synder oc vellløst sō de haffue sammē i ecteskaffuit Mē oc alle andre deris synder som de giorde/

Maate icke den falske skrøbelige/ oc vbe-
quemmelige kerlighed/ som saa ynckelige
forblinder deris hw hierte och sind ath de
mere elske deris børnis liff/ en deris siele
oc ville icke strasse dem naar de bryde
❧ Der fore kunde forelderne icke sna-
rere och vissere forwerffue dem helffuede/
en paa deris egne børn Naar de forsømme
ath lære dem rettelige oc erlige op/ oc ath
tiene Gud och leffue effter hans budord
och vilge Hwad hulpe det och forelderne/
om de en fastede dem selffue i hiel/ oc ba-
de och vogede nat oc dag/och løbe fra en
kirke til en anden/ath høre alle de messer
som der huer dag sagdis/ och fore mange
pillegrims reyser fra ith land til det an-
det/ Oc lode lese oc siwnge mange vigi-
lyes Eller oc giorde andre saadanne ger-
ninger/som dem tøcte meget gode oc ka-
astelige ath vere Thi Gud vil icke spør-
ge dem der om at i deris dødz time naar
de skulle dø/ Oc ey heller paa den yderste
domme dag Men han vill kreffue oc eske

deris børnis siele aff dem som han haff-
uer giffuit oc befalet dem/ at opføde lære
och tage vare paa/ Det bewisis klarlige
met Gudz egne ord som der staar Luce
i det xxiii cap / J Jherusalems døtter/
greder icke offuer mig/mē offuer eder selff
ue oc eders børn/ De dage skulle komme
at i skulle sige/ Salige ere de sō icke fød-
de børn/ Oc de bryst som icke gaffue ath
di. Huor faare skulle de da saa grede och
vene dem/ vden at deris fordømelse kom-
met/dem da paa halff/ faar deris børnis
skyld som de haffue ille oc forsømelige op
født/ Thi ath hagde de icke hafft samme
børn/ Da hagde de en sacte bleffuit salige
Sandelige disse/ Gudz ord burde met ret
te fast oc inderlige ath leggis paa alle de-
ris hierte som haffue børn/ Ath de kunde
altid baade aarle och silde/ Acte oc tencke
paa deris børnis sielis beste oc salighed/
och lære dem ath tiene Gud/ oc leffue er-
lige och cristelige meth deris ieffn cristne/
At de fattige børn bleffue icke saa ymcke-

lige forsømede oc ille opfødde som de nw gøre diss ver mange stede/ Thi ligger foreldrene stor mact paa/ ath de idelige och daglige befinde och acte hwad deris børn haffue mest behoff paa sielens vegne/ och siden po legemens vegne Foreldrene skulle och acte ath deris børn er ith kaastelig klenodie oc dyrebar liggende sa som Gud haffuer giffuit dem/ Oc ath de skulle tage det veil vare met alsomstørste flit oc god tilsyn At det icke tagis oc stielis fra dem aff dieffuelen/ verden/ oc legemed Thi at Gud vil kreffue samme liggēde fre gantske strengelige aff dem paa den yderste dōme dag/ Quinderne skulle fordi mest tencke her paa/ Ath de skulle icke da sige Salige ere de som icke fødde børn/ Eller och Ve mig / ve mig ath ieg saa skammelige och ille opfødde mine børn vden Gudz frøct och redsle / och vden twct och ære/ Och lod dem haffue deris egen vilge/ Oc straffede dem icke naar de brøde faar deris wtuct

❧ O huor hellig oc en god salig stat er ecteskaff om han holdis reth och tilbørli-
ge / Och det er en ynckelig och arm stat om han holdis ilde och wtilbørlige/Wille huert menniske fordi dette acte och besin-
de/Da skulle der somme icke saa letteligo gifte dem som de gøre / Och tencke en føye ting der paa ath de ville leffue erlige
Mange giffte dem nw mere ath de kun-
de bedriffue deris legemis wbequemmeli-
ge løste/En de gøre ath det skall komme Gud til loff och ære och deris arme siele til salighed/Huo som kunde dette vel ac-
te Da skulle han helder holde sig i kysk-
hed oc Iomfrudom om det vaare hånem mueligt En at han skulle giffte sig Men der er icke mange som haffue den gaff-
ue aff deris egen nature Vden Gud giff-
uer dem besynderlige naade der til / Thi gøre de gantske daarlige som nøde eller locke deris børn i Nynne closter/ men de ere smaa och vnge / thi de vide icke om Gud vil vnde dem at leffue i iomfrudom

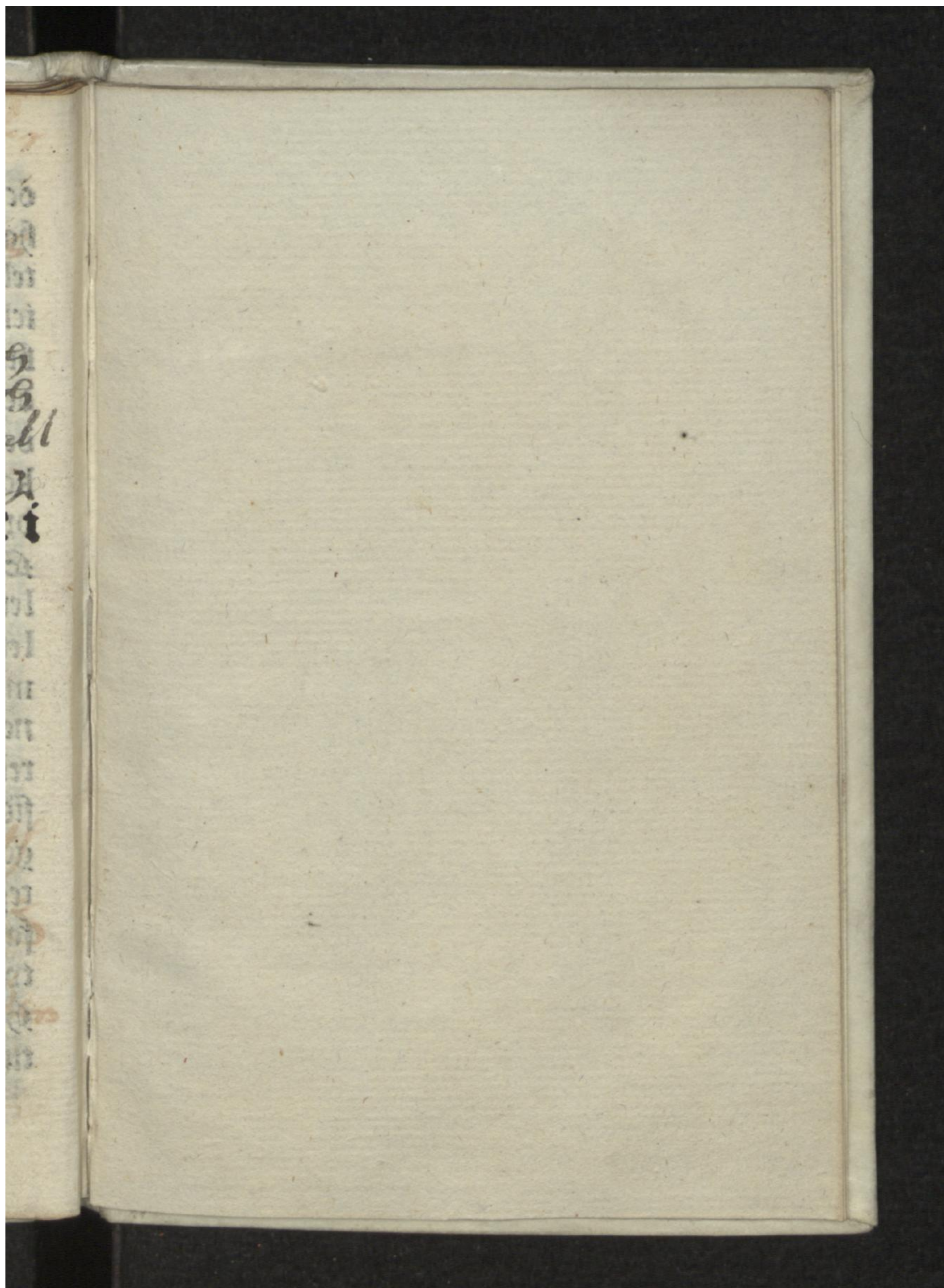
Thi ath alle menniske ere skrøbelige och tilbøylige til onth aff deris egen nature/ Vnge mēniske som ere ille opfødde de følge gerne effter legemens løste/oc acte det ringe ath de det gøre Men Gud som ingen ting kan skiulis faare seer oc acter det gantske storlige/ Oc vil der offuer retferdelige døme vden de omuēdis oc bedre dem

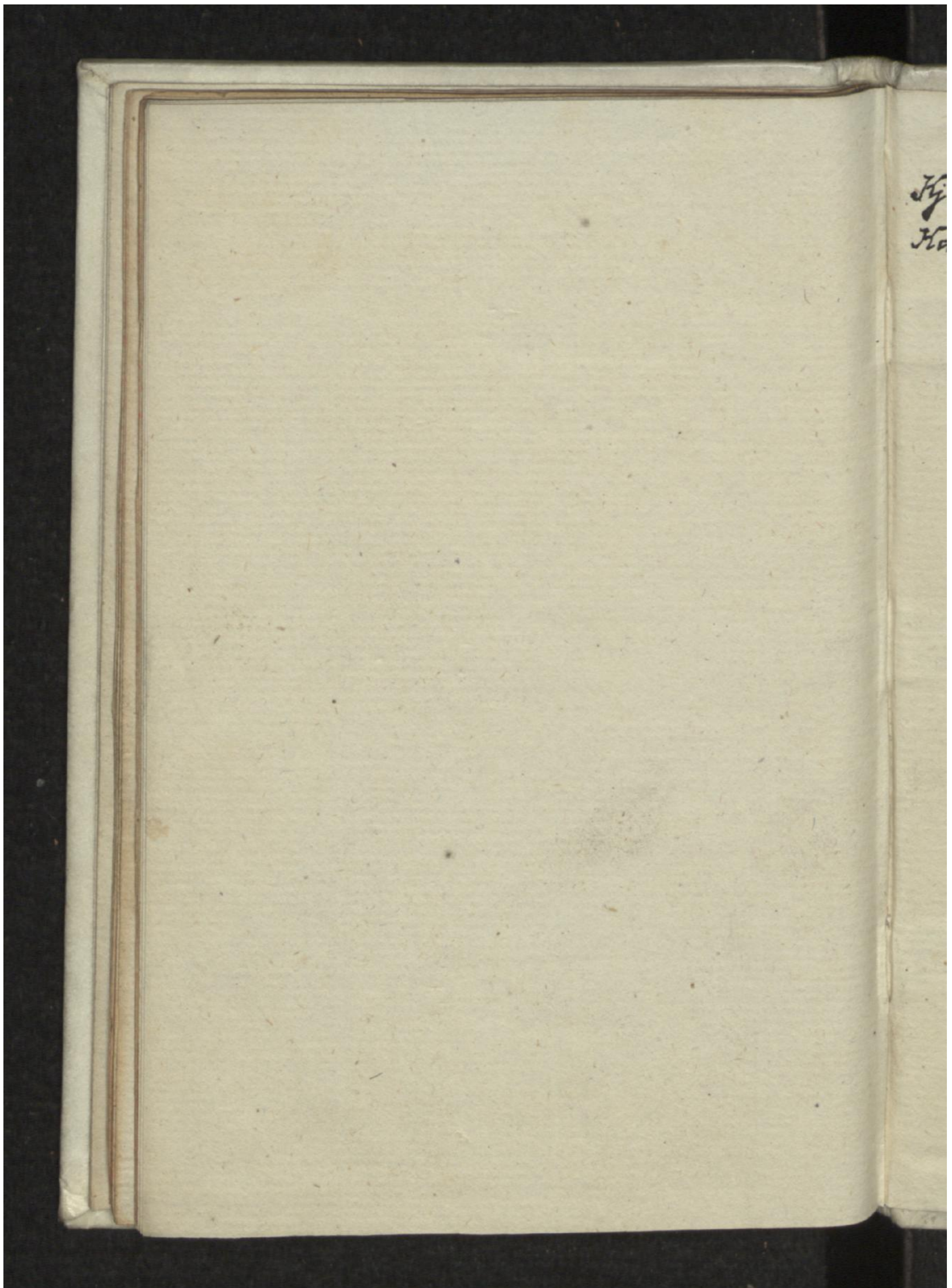
En summ oc besluting her po

Ville alle mend oc qwinder som ære i ecteskaff/gøre ret penitētz/ bod oc bedring faar deris synder/ Oc forwerffue dem miskundhed oc naade aff Gud/ oc siden dø salige och faa Gudz rige / Da skulle de først selffue tro ath vaat Herre Jhesus Christus giorde fyllest for alle deris synder oc vill gerne gøre dem salige aldelis forgeffuis vden deris egen fortieniste (det skulle de oc lære deris børn) De skulle oc legge all deris vind och flit der paa/ aff all deris mact oc formwe At deris børn rettelige opføddis och lerdis till ath tiene

oc loffue Gud/Oc ath bede hannem ath han ville giffue dem det/som dem er nøtteligst til liff oc siel ❧ Kunde forelderne icke selffue lære oc vnderuise dem i Gudz budord oc i anden god lerdom Da skulle de nyde oc bruge andris hielp der til som det kunde gøre / Och spare der huerken kaast eller penninge paa/ Det er fast bedre giort/oc mere tacknẽmeligt for Gud En ath de stictede altere/messer kirker eller kloster eller anden Gudz tieniste / eller at de lode læse messer psaltere siw psalmer oc mange Vigilyes/Thi ath børnene ere de liwff som skulle liwffe deris foreldre her paa iorden men de leffue/ Och siden i det euige liff for vden ende / Alle gode cristne mennisker som ere skickede i ecteskaff/ betencker oc acter disse forscreffne faa ord oc artickle vel/Och opføder och twcter eders børn erlige Gud till tieniste Hwilken ske loff oc ere aff alle sine creature euindelige for vden ende Amen

❀ Denne bogh er prentet i
Andorp oc rettet aff M.
Chriſtiern Pederſen ſom
vaar Cannick i Lund
Aar effter Gudz byrd
M D xxxi

Kjöbt paa Biskop Skat Rördams Auktion.
Katalog Side 25 No 599. - d. 5 Oktober 1910. -